

ความต้องการนักจิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต

นางสาววรรณช: เหลลาถาวร

004441

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๘

i 17191877

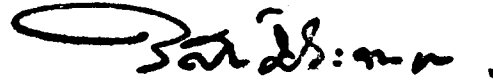
DEMANDS FOR CLINICAL PSYCHOLOGISTS
IN PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH INSTITUTIONS

Miss Woranuch Laothaworn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University

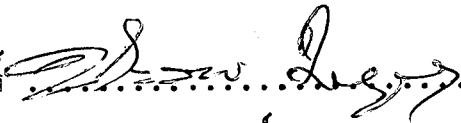
1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บงกิตศิริกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.หลุย จำปาเทศ)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว

ลิสสิทธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง : ความต้องการนักจิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต
โดย : นางสาวรณช เหลลาถาวร
แผนกวิชา : จิตวิทยา

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการนักจิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต

ชื่อ นางสาววรรณ เหล่าถาวร แผนกวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา ๒๕๑๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ๑) จำนวนนักจิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต ๒) จำนวนนักจิตวิทยาคลินิกจำแนกตามคุณวุฒิ การศึกษา เพศ อายุ รัศมีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและอัตราเงินเดือน ๓) การปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาคลินิก ๔) ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ๕) ความต้องการนักจิตวิทยาคลินิกในโครงการสุขภาพจิต ๖) ความก้าวหน้าและการสนับสนุนนักจิตวิทยาคลินิกในทัศนะของผู้บริหารงานจิตเวชและสุขภาพจิต กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ผู้บริหารงานสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต และนักจิตวิทยาคลินิกทั้งหมดที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการทางการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการวิจัยโดยสัมภาษณ์ตัวอย่างที่ศึกษาเป็นรายบุคคลและรวบรวมข้อมูลทางสถิติจากส่วนราชการที่ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับจำนวนและคิดเทียบเป็นร้อยละ เสนอผลการวิจัยด้วยตารางและแผนภูมิ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑) จำนวนนักจิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิตมีจำนวน ๔๖ คน เป็นนักจิตวิทยาในโรงพยาบาลจิตเวช ๒๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๘๗ โรงพยาบาลประสาท ๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๘.๗๐ โรงพยาบาลปัญญาอ่อน ๓ คนคิดเป็นร้อยละ ๖.๕๒ และในหน่วยงานสุขภาพจิตจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙๑ ๒) จำนวนนักจิตวิทยาที่มีคุณวุฒิเหนือปริญญาตรีมี ๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๔ อีก ๔๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๘๖.๙๖ มีคุณวุฒิปริญญาตรี นักจิตวิทยาส่วนมากมีการศึกษามาจากต่างสถาบัน ต่างคณะและต่างสาขาวิชาเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี รัศมีตำแหน่งที่มีจำนวนนักจิตวิทยาอยู่มากที่สุดได้แก่ระดับ ๔ หรือ ๔(๑) นักจิตวิทยาเกือบทั้งหมดมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ๑๒ ปี รายได้ใกล้เคียงกันตามประสบการณ์ในการทำงาน ๓) นักจิตวิทยาในโรงพยาบาลจิตเวช โรงพยาบาลประสาท และโรงพยาบาลปัญญาอ่อนปฏิบัติงานตรวจทางจิตวิทยา งานรักษา งานวิจัย งานสอน และงานป้องกัน นักจิตวิทยา

๑

ในหน่วยงานสุขภาพจิต ปฏิบัติงานตรวจทางจิตวิทยา งานรักษา งานป้องกันและให้ความรู้ เรื่องสุขภาพจิตแก่ชุมชน งานสอน และงานวิจัย กล่าวโดยสรุปงานที่ไรเวลาดาปฏิบัติงานมากที่สุดในทุกสถาบันคืองานตรวจทางจิตวิทยา และรวมคว้งงานรักษา ๔) ความรู้ความสามารถ ในระดับปริญญาตรียังไม่พร้อมสำหรับการเป็นนักจิตวิทยาคลินิก ควรเพิ่มหลักสูตรการฝึกภาค ปฏิบัติให้มากขึ้น มีการศึกษาเพิ่มเติมในระดับหลังปริญญา ในรูปของนักจิตวิทยาฝึกหัด หรือเปิด การศึกษาในระดับปริญญาโททางจิตวิทยาคลินิก ๕) จำนวนนักจิตวิทยาที่ต้องการในโครงการ สุขภาพจิตในระยะ ๕ ปี มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น ๑๓๕ คนหรือประมาณปีละ ๒๕ คน ทั้งนี้เพื่อ เราปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชจำนวน ๔๔ คน โรงพยาบาลประสาท ๒๔ คน โรงพยาบาล ปัญญาอ่อน ๘ คน หน่วยงานสุขภาพจิต ๒๕ คน คุณวุฒิที่ต้องการคือ ระดับปริญญาตรี ๖) ผู้ บริหารงานจิตเวชและสุขภาพจิตเห็นว่านักจิตวิทยาจะประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ ในวงการสุขภาพจิตได้นั้นต้องปฏิบัติงานหลายประเภทร่วมกันโดยเฉพาะงานวิจัย งานตรวจ และงานรักษา ผู้บริหารงานทั้งหมดได้ให้การสนับสนุนในค่านิชาการแก่นักจิตวิทยา และผู้ บริหารบางคนยังได้สนับสนุนในค่านการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้า ให้กำลังใจและช่วยในค่าน สวัสดิการด้วย.

Thesis Title: Demands for Clinical Psychologist in Psychiatric
and Mental Health Institutions

Name: Miss Woranuch Laothaworn

Academic Year: 1976

ABSTRACT

The purpose of this study was to survey: 1) The number of clinical psychologists in psychiatric and mental health institutions; 2) The over-all percentages of level of education, sex, age, position classification, years of experience and salary; 3) The tasks performed by clinical psychologists; 4) The knowledge and skill required for doing the tasks; 5) Demands for clinical psychologists in mental health programs; 6) The advancement and encouragement of clinical psychologists due to the directors of psychiatric and mental health institutions. All of the samples were directors and clinical psychologists in psychiatric and mental health institutions, the Department of Medical Services, the Ministry of Public Health. Data were collected by means of individual interviews and statistics collected from institutions. The data analysis were in terms of numbers and percentages. The results were presented in the form of tables and graphs and are summarized as follows: 1) The number of clinical psychologists was forty-six persons: twenty-eight persons or 60.87% in mental hospitals; four persons or 8.70% in neurological hospitals; three persons or 6.52% in the mental retardation hospital and eleven persons or 23.41% in mental health centers. 2) The number of

postgraduate degrees was six persons or 13.04% and of undergraduate degrees was forty persons or 86.97%. The clinical psychologists varied in institutions and fields of study. There were more females than males with most of them between twenty-six and thirty-five years of age. The level of position classification was 4 or 4(1), with the years of experience less than twelve and salaries corresponding to the years of experience. 3) The tasks performed by clinical psychologists in mental hospital, neurological hospitals and the mental retardation hospital were: psychological evaluation, therapy, research, teaching, and prevention. The tasks performed by clinical psychologists in mental health centers were: psychological evaluation, therapy, prevention, teaching, and research. In brief, the major tasks were psychological evaluation and therapy. 4) The knowledge and skill of undergraduate degrees were inadequate to the tasks. There ought to be much more practicum and postgraduate education. 5) The number of clinical psychologists required for the five year mental health program was 135 persons in all, with an average demand of about twenty-five persons per year; the requirement was ninety-four persons in mental health hospitals, twenty-four persons in neurological hospitals, nine persons in the mental retardation hospital and twenty-five persons in mental health centers. The level of education in demand was undergraduate. 6) The directors of psychiatric and mental health institutions thought that for the advancement of clinical psychologists a combination of all the tasks, but especially research, evaluation, and therapy, was needed. All the directors encouraged the clinical psychologists in knowledge; and some in the tasks, mental cheerup and facilities.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ได้ให้คำแนะนำปรึกษา และแนะนำขอพรองตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังระลึกถึงคุณของผู้ที่กรุณาให้สัมภาษณ์ ตลอดจนอาจารย์ แผนกจิตวิทยาและผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือ ให้ความรู้ ความเข้าใจทางด้านวิชาการอีกหลาย ท่าน ความร่วมมือเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

วรณช เหลลาถาวร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	ฉ
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความสำคัญของปัญหา	๑
ความเป็นมาของจิตวิทยาคลินิกและนักจิตวิทยาคลินิก	๓
จิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิตของประเทศไทย ...	๑๒
การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๖
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒๘
ข้อตกลงเบื้องต้น	๒๘
ขอบเขตของการวิจัย	๒๘
ความจำกัด	๓๐
ประโยชน์ของการวิจัย	๓๐
คำนิยาม	๓๐
๒. วิธีดำเนินการวิจัย	๓๑
กลุ่มตัวอย่างประชากร	๓๑
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๒
การดำเนินการวิจัย	๓๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๔
๓. ผลการวิจัย	๓๖

๗

บทที่

หน้า

๔. อภิปรายผลการวิจัย	๗๑
๕. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	๘๖
บรรณานุกรม	๙๓
ภาคผนวก	๙๖
ประวัติการศึกษา	๑๑๐

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๓๗
๒. แสดงจำนวนอัตราทั้งหมดของนักจิตวิทยาคลินิกประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๓๘
๓. แสดงจำนวนและคุณวุฒิสูงสุดของนักจิตวิทยาคลินิกประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๓๙
๔. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกหญิงและชายประจำแนกตามสาขาวิชาในแต่ละระดับวุฒิ	๔๐
๕. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกแต่ละระดับอายุปีประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๔๒
๖. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกแต่ละระดับตำแหน่งประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๔๓
๗. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกแต่ละระดับตำแหน่งประจำแนกตามประเภทการณ (จำนวนปี) ในการทำงาน	๔๔
๘. แสดงอัตราเงินเดือนของนักจิตวิทยาในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิต	๔๕
๙. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกและจำนวนผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ประจำแนกตามเพศและประเภทของสถาบัน	๔๖
๑๐. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาในการปฏิบัติงานประเภทต่างๆ	๔๗
๑๑. แสดงการแบ่งเวลาสำหรับปฏิบัติงานตรวจทางจิตวิทยาประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๔๘
๑๒. แสดงเครื่องมือตรวจทางจิตวิทยาที่นักจิตวิทยาคลินิกในสถาบันจิตเวชและสุขภาพจิตใช้หรือเคยใช้ประจำ	๔๙
๑๓. แสดงการแบ่งเวลาสำหรับปฏิบัติงานรักษาประจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๕๒
๑๔. แสดงวิธีการรักษาหรือเทคนิคที่นักจิตวิทยาคลินิกใช้ประจำ	๕๓

๑๕.	แสดงการแบ่งเวลาสำหรับปฏิบัติงานสอนจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๕๔
๑๖.	แสดงงานสอนของนักจิตวิทยาคลินิกจำแนกตามระดับการศึกษาที่สอน ..	๕๕
๑๗.	แสดงการแบ่งเวลาสำหรับปฏิบัติงานวิจัยจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๕๖
๑๘.	แสดงการแบ่งเวลาสำหรับปฏิบัติงานป้องกันและให้ความรู้เรื่อง สุขภาพจิต	๕๗
๑๙.	แสดงการแบ่งเวลาสำหรับปฏิบัติงานอื่นๆ จำแนกตามประเภทของ สถาบัน	๕๘
๒๐.	แสดงงานอื่นๆ ที่นักจิตวิทยาคลินิกปฏิบัติ	๕๙
๒๑.	แสดงปริมาณงานของนักจิตวิทยาคลินิกในแต่ละประเภทของสถาบัน ...	๖๐
๒๒.	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาคลินิก	๖๓
๒๓.	แสดงความสำคัญของลักษณะวิชาต่างๆ ในการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยา คลินิก	๖๔
๒๔.	แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกในโครงการสุขภาพจิตตามแผนพัฒนา สาธารณสุขระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔ จำแนกตามประเภทของ สถาบัน	๖๕
๒๕.	แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกในอีก ๕ ปีจำแนกตามประเภทของสถาบัน	๖๕
๒๖.	แสดงประเภทของงานที่ผู้บริหารงานจิตเวชและสุขภาพจิตต้องการให้ นักจิตวิทยาคลินิกปฏิบัติต่อไป	๗๐

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

๑. แสดงร้อยละของจำนวนนักจิตวิทยาจำแนกตามประเภทของสถาบัน.	๓๗
๒. แสดงคุณวุฒิสอง สุกของนักจิตวิทยาคลินิก	๓๘
๓. แสดงสาขาวิชาและคุณวุฒิของนักจิตวิทยาคลินิก	๔๒
๔. แสดงหน้าที่และปริมาณงานของนักจิตวิทยาคลินิก	๕๕
๕. แสดงจำนวนนักจิตวิทยาคลินิกในอีก ๕ ปีจำแนกตามประเภทของ สถาบัน	๗๐